

DOKUMENTACE ZÁVĚREČNÉ PRÁCE

VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ

BRNO UNIVERSITY OF TECHNOLOGY

FAKULTA VÝTVARNÝCH UMĚNÍ

FACULTY OF FINE ARTS

ATELIÉR MALÍŘSTVÍ 3

PAINTING STUDIO 3

Bezpečná místa

Safe places

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BACHELOR'S THESIS

AUTOR/KA PRÁCE

AUTHOR

Veronika Šavarová

VEDOUCÍ PRÁCE

SUPERVISOR

prof. MgA. Petr Kvíčala

BRNO 2021

OBSAH DOKUMENTACE:

ABSTRAKT	s. 5
TEXTOVÁ ČÁST	s. 6 - 8
OBRAZOVÁ ČÁST	s. 9 - 12

ABSTRAKT

Tématem této bakalářské práce je především vztah člověka k prostoru, jež je protkán jistým druhem nostalgie a potřebou vracení se do období autorčina raného dětství. Práce se identifikuje s množstvím přístupů několika uměleckých směrů probíhajících v 1. polovině 20. století, jako např. surrealismus, expresionismus, symbolismus aj. Tyto přístupy se v autorčině práci střetávají a tvoří tak směs vlivů projevující se společně s osobní rovinou ve výsledné práci. Cílem bakalářské práce má být co nejupřímnější a nejvěrohodnější zpřítomnění zobrazovaného místa. Hotové dílo má v divákovi vzbuzovat intenzivní a rozporuplné pocity. Techniku malby shledává autorka jako nejvhodnější médium pro zprostředkování daného tématu.

The topic of this bachelor's thesis is the relationship between a person and one's space, which is interwoven with feelings of nostalgia and the need to return to the period of the author's early childhood. The work identifies with a number of approaches of several art movements in the first half of the 20th century, such as surrealism, expressionism, symbolism etc. These approaches collide in the author's work, forming a mixture of influences demonstrated together on a personal level in the resulting work. The most honest and credible manifestation of the place is deemed to be the aim of the bachelor's thesis. The finished work is intended to inspire viewer's intense and conflicting feelings. The author finds the medium of painting to be most suitable to conveying the topic.

TEXTOVÁ ČÁST

Ústředním tématem bakalářské práce *Bezpečná místa* je zkoumání potřeby vracet se v čase do období mého raného dětství a snaha o co nejvěrnější zachycení atmosféry oné doby prostřednictvím malby.

Tomuto tématu se věnuji z důvodu částečného zpřítomnění si daného zobrazovaného místa. Pocity nejistoty, úzkosti a naléhavosti, způsobené absencí jakéhokoliv skutečného domova, byly potom další příčinou výběru tohoto tématu. Hlavním námětem obrazů je vždy část interiéru společně s pokojovými rostlinami v květináčích a několika dalšími různými předměty. Malby se snažím budovat takovým způsobem, aby byly schopny diváka přitahovat svojí tajemnou atmosférou. Současně usiluji o to, aby se pozorovatel na daném místě chtěl ocitnout hned v momentu, kdy obraz poprvé uvidí, ale zároveň jej podivným způsobem znepokojoval. Usiluji o sdělení pocitů napětí, bezčasí, či zneklidnění. Vzniklé malby mají být upřímnou výpovědí a snahou o vyrovnání se s dříve prožitými nepříjemnými situacemi.

Vzniká tím pádem několik sérií maleb, z nichž nejzásadnější je soubor olejomalb na plátně o rozměru dva metry na tři metry. Techniku olejomalby na plátně volím z toho důvodu, že mi umožňuje modelaci jemných světél a přechodů barev v obraze. Tento pro mě osobně větší formát jsem zvolila z toho důvodu, že mi lépe umožňuje zachytit požadovanou atmosféru v obraze a je tak dle mého názoru pro diváka snazší se do samotné malby ponořit. Zároveň mi poskytuje možnost malovat předměty v reálných či až nadživotních velikostech. Míra realismu, která je v obraze použita, je zvolena tak, aby se nejednalo o přesnou nápodobu skutečnosti. Předměty mají být zobrazeny pouze tak, aby bylo na první pohled rozeznatelné, o jakou věc se jedná. Jednotlivé rostliny i ostatní předměty jsou různými způsoby stylizovány. Stejně tak perspektiva v obrazech je pouze orientační, nesbíhá se vždy přímo do jednoho nebo dvou bodů. Předměty v obrazech jsou často namalovány tak, že působí jako bychom se na každý z nich dívali z rozdílných úhlů. Růžovo-modrá barevnost, jež byla v těchto třech obrazech použita, je inspirována barevností umělecko-hudebního směru *VaporWave*. Tento směr samotný byl pro vznik celé bakalářské práce zcela klíčovým. Jedná se totiž o směr, který vzniká zhruba v roce 2010 a je pro něj charakteristické využívání vizuality reklam, videoher a grafiky z období 80. a 90. let 20. století. Tuto vizualitu kombinuje s nápisy v japonštině, případně tropickými scénériemi s palmami. Zalíbení v tomto směru jsem osobně našla právě kvůli tomu, protože jsem sama ke konci 90. let měla možnost tuto vizualitu pozorovat kolem sebe. Díky tomu se mi ony reklamy, obaly od VHS kazet či grafika videoher zaryly do paměti a pozorování tohoto stylu grafického řešení mám osobně spojeno s libými pocity. Jelikož mi v té době byly zhruba jen 3 roky, byly to pocity bezstarostnosti či klidu. Jde tedy o snahu vrátit se do tohoto období za pomoci malby, která mě má uchlácholit vzpomínkou na časy, kdy bylo vše snazší, než v době současné.

Každý zobrazený předmět zaujímá v obraze svou specifickou roli. Věci jako lampy, koberečky, nebo hrnky mají daný prostor zútulňovat. Celá situace se vždy odehrává v interiéru s velkým oknem a výhledem do pusté krajiny, kde se ale z dálky tyčí velkoměsto. Toto velkoměsto hraje v obraze rovněž velmi významnou roli. Je vždy umístěno na

vzdáleném horizontu, který lze pozorovat z okna a mezi interiérem samotným a městem je jakési prázdno. Tento výjev je rovněž spojen se vzpomínkou na mé dětství, jelikož jsem ve městě vyrůstala. Cítím se tak při vědomí blízkosti města bezpečněji a tento pocit se snažím do malby vtěsnat. Nezdravě působící barva nebe má znázorňovat smog a světelné znečištění nad městem. Přes to, že se jedná o něco nepřírozeného a nepřátelského vůči životnímu prostředí, tato barva „městského nebe“ na mě působí nesmírně uklidňujícím dojmem. Ikebany na stolečcích vnímám jako symbol pečlivosti, harmonie, schopnosti soustředit se a především trpělivosti. (pro vysvětlení: Ikebana je japonský styl aranžování květin do váz, který je založen především na snaze vytvoření harmonie lineární konstrukce, barvy a rytmu).

Motiv pokojové rostliny v květináči vnímám jako symbol něčeho živého, co se ale samo nemůže rozhodovat a je odkázáno na přizpůsobení se prostředí, do kterého jej umístíme. Jde v tom případě o jakýsi symbol bezbrannosti, či omezenosti. Také kvůli tomu, že jsme se s mojí matkou dříve často stěhovaly, ona rostlina byla jednou z mála věcí, kterou jsem si vždy vzala s sebou na nové místo, kam jsme se nastěhovaly. Rostliny, ať už kvetoucí či nekvetoucí jsou motivem objevujícím se téměř ve všech mých dosavadních projektech. Důvodem opakovaného zobrazování tohoto motivu je mimo výše zmíněné osobní roviny také samotná vizuální přitažlivost oněch rostlin, jelikož lásku k rostlinám sdílí v různé míře téměř všichni lidé a s největší pravděpodobností jde o vrozenou lidskou vlastnost, pravděpodobnost upoutání pozornosti diváka se díky tomuto faktu zvyšuje. Všechny zmíněné motivy a význam, který jim já sama přikládám, může ovšem divák vnímat zcela odlišně a dosadit si k nim svůj význam vlastní.

„...a uvidíš naprostou dočasnost“, „přečkat“, „uvidíš“ jsou názvy tří nejstěžejnějších obrazů ze série Bezpečná místa. Jedná se o úryvky z básně „Uvidíš“ od českého spisovatele a básníka Petra Hrušky. V této básni jsem našla jistou paralelu se symboly v mé vlastní tvorbě.

Kromě práce výše uvedeného autora je pro mě v mé tvorbě inspirativní především množství uměleckých směrů, jako symbolismus, surrealismus a také částečně expresionismus. Směr symbolismu z toho důvodu, že je pro něj důležitá vizuální stránka obrazu a usiluje o vyjádření duchovních představ pomocí symbolů. Klade důraz na niterný obraz lidské psychiky a proti malbě racionální staví intuici. Dále surrealismus kvůli tomu, že se odpoutává od vnější skutečnosti a malba má být vyjádřením umělcových/umělkyniných představ, vycházejících z lidské psychiky, snů a podvědomí. A expresionismus, protože jde o typ uměleckého projevu, ve kterém je silně zdůrazněno vyjádření vnitřního stavu a pocitů umělce/umělkyně. Zároveň je v něm kladen důraz na silnou a jasnou barevnost a je spojován s deformací tvarů. Zobrazování psychologizovaných prostorů prostřednictvím média malby se také v minulosti zabýval např. americký malíř Edvard Hopper. Témata melancholie, osamocení či izolovanosti člověka rozvíjel ve svých malbách opuštěných domů, nočních městských scénérií, či poloprázdných interiérů. David Hockney je dalším umělcem, který se v několika svých obrazech věnoval malbě nejrozličnějších prostor. Jeho pojetí je ovšem v mnoha případech více expresivní než mé zobrazování podobného motivu. Zároveň je Hockneyho práce intenzivněji zaměřena na samotnou barvu. Více grafickému pojetí

zobrazení prostoru se v sérii *Homes* (2016) věnovala současná rumunská umělkyně působící v Rakousku Ana Popescu. Její tvorba je zaměřena hlavně na modelaci prostoru a předmětů pomocí plošné malby. V práci anglické malířky Charlote Keates lze rovněž nalézt jistou podobnost s mými přístupy. Zobrazovaná místa jsou ovšem členěna do fragmentů a celý prostor je tak roztříštěnou, nekompoziční malbou.

Celý soubor maleb pokládám za zdařilý a věřím, že je schopen zaujmout pozornost diváka a vyvolat v něm jisté pocity. Práci na tomto projektu považuji za ukončenou a ve své další tvorbě bych se chtěla věnovat rozvoji jednotlivých podtémat, kterých jsem se během práce na této sérii dotkla pouze okrajově.

OBRAZOVÁ ČÁST

...a uvidíš dočasnost, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Detail obrazu *...a uvidíš dočasnost*, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Detail obrazu *...a uvidíš dočasnost*, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Detail obrazu *...a uvidíš dočasnost*, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Přečkat, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Detail obrazu *Přečkat*, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021

Detail obrazu *Přečkat*, olejomalba na plátně, 195 x 290 cm, 2021